

prezența elementului străin, incongruent, reintră în funcțiune. Dar o fisură s-a produs.

Ideile substanțiale și metaforele inspirate din care e compus spectacolul, factura modernă a punerii în scenă, coeziunea trupei și devotamentul fiecărui component ale ei în elaborarea rolului încredințat, tensiunea intelectuală a reprezentației recomandă *Ivona, principesa Burgundiei* ca un eveniment al actualului sezon teatral.

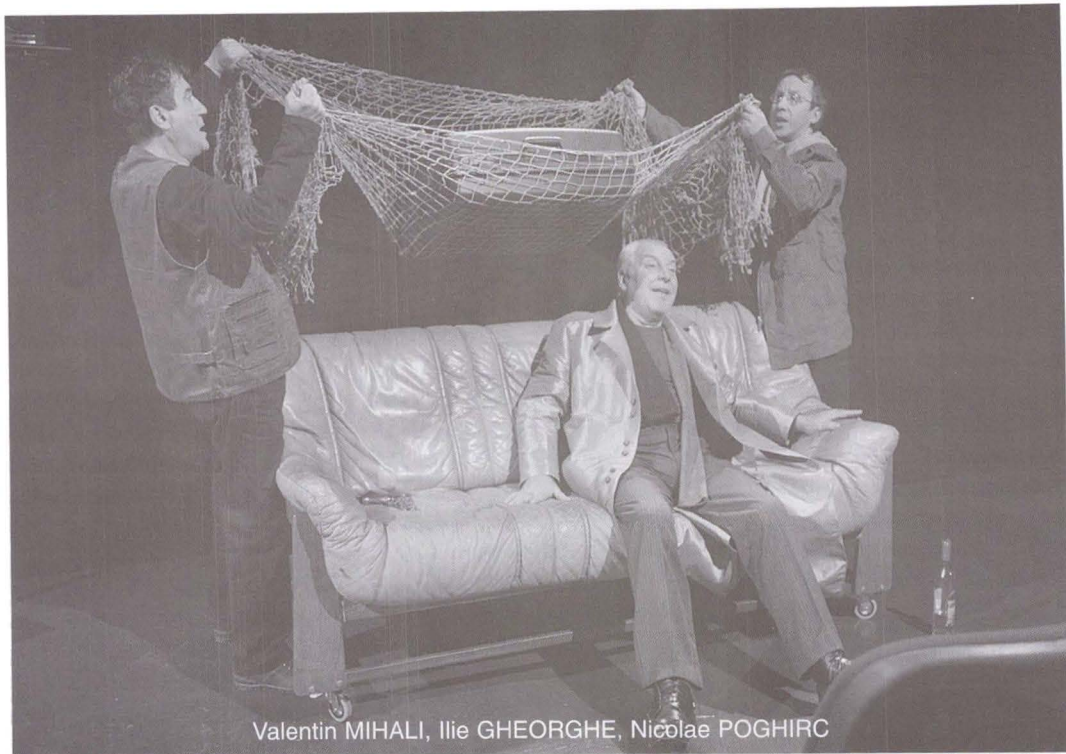
Teatrul Național din Târgu Mureș, Compania „Tompa Miklós” – *Ivona, principesa Burgundiei* de Witold Gombrowicz. Traducerea în limba maghiară: Pályi András. Regia artistică: Alexandru Colpacci. Decoruri și costume: Dobre Kóthay Judit. Ilustrația muzicală: Delia Serban. Coregrafia: András Lórant. Cu: Nagy Dorottya, Kárp Gyögy, Farkas Ibolya, Banyai Kelemen Barna, Szélyes Ferenc, Szabadi Nóra, Sébestyen Aba, Ördög Miklós Levente, Mende gaby, Biluska Annamária, Bokor Barna, Henn János, Tollas Gábor, Csiky Hajnal, Moldován Orsolya, Kovács Botond. Data reprezentației: 16 februarie 2007.

Marinela ȚEPUȘ

Piese vechi în haine noi

E greu de spus de ce regizorii noștri montează atât de puține piese românești. Și mai niciodată dintre cele care au avut succes cândva. E drept, acestea s-au bucurat de atenția teatrelor și a publicului înainte de 1989. Și cum ne-am obișnuit să rupem radical cu trecutul... Stau și mă întreb, adesea, oare de ce preferă românii să adopte atât de ușor orice lucruri care vin din afară (pe motiv c-ar fi la modă), renunțând la ceea ce au (pe motiv că nu mai corespund noii realități)?! Din păcate, vedem, pe pielea noastră, cât de actual rămâne Caragiale. De el nu putem să ne debarasăm chiar atât de ușor, nu de alta, dar s-ar putea să rămânem fără dramaturgie națională... Uităm, însă, prea repede de un Camil Petrescu, de un Mazilu, de un Sorescu, de un Dumitru Solomon chiar. Totuși, din când în când, câte un teatru își mai aduce aminte și de ei... Gest de toată lauda. Mai e un hop... Depinde pe mâna cărui regizor ajunge o asemenea piesă. Mazilu, din păcate, nu prea ajunge pe mâna cui trebuie... E un autor dificil, cu replică prea subtil ironică pentru cei mai mulți... Dumitru Solomon „pare” că se poate pune singur în scenă. Eroare! De cele mai multe ori, spectacolele cu textele sale sunt fade, fără nici un haz. Cât despre Marin Sorescu și despre Camil Petrescu... s-au montat de curând, primul, la Craiova, cel de-al doilea, la TNB (e adevărat, Sorescu e ceva mai norocos; *Iona* face parte din repertoriile mai multor teatre din țară). Sperăm să nu rămână singurele încercări.

Despre ***Există nervi*** de Marin Sorescu, montată la Sala Studio a Teatrului Național din Craiova, voi vorbi în continuare. O opțiune normală, dacă ne gândim că teatrul craiovean îi poartă numele. La reprezentația pe care urma s-o văd, sala, destul de mică, de altfel, era plină cu tineri, care sigur nu au avut de-a face cu regimul trecut. Ce vor fi înțelegând ei din replicile „codificate” și care acum par

Valentin MIHALI, Ilie GHEORGHE, Nicolae POGHIRC

(doar) absurde?, mă întrebam zâmbind ironic. Și aveam să-mi răspund îndată ce a început spectacolul. Prima șansă a fost aceea că piesa a fost montată de un regizor cu experiență și trecut prin avatarurile epocii ceaușiste, care cunoaște bine dramaturgia soresciană și îi înțelege ironia, adesea sarcastică, subtilitatea, umorul, adesea negru (Kincses Elemer). A doua șansă a fost distribuția aleasă: Ilie Gheorghe e o vedetă de talie internațională. A treia șansă o constituie felul în care regizorul a știut să pluseze pe absurdul situațiilor, storcând ilaritate... Chiar dacă unii n-or fi înțeles sarcasmul, subtilitatea tuturor replicilor, cu siguranță au receptat latura comic-absurdă a textului. De la o asemenea reprezentare pleci cu senzația unei neîmpliniri, simți că ai pierdut ceva, că ți-a scăpat ceva... dacă nu ai avut cumva (ne)șansa de a fi trăit (pe viu) o epocă în care absurdul chiar putea deveni realitate. În text se vorbește despre iepurele de câmp și despre iepurele de casă ca despre corespondentul fricii, despre lipsa apei potabile ca despre un sindrom apărut din cauza nivelului mării. Te afli sub nivelul mării, poți fii înecat, te afli peste nivelul mării, nu ai apă. Intră, în casă, un necunoscut, se dă drept profesor, îți spune că merge câteva stații cu tine și, gata, apartamentul devine un compartiment de tren. Totul este posibil într-o lume dominată de teroare. Dramaturgia soresciană nu e simplă. N-a fost nici în epoca trecută. A dat destulă bătaie de cap autorităților. Cred că unele producții au ajuns totuși la public (după nenumărate viziuneri), datorită umorului negru și dialogurilor codificate, prea subtile pentru înțelegerea celor delegați să le dea avizul. Actorii distribuiți azi în acest spectacol – Ilie Gheorghe, Valentin Mihali, Alin-Nicolae Poghirc – au trăit și în celălalt regim; prin urmare, evoluează „în cunoștință de cauză”. Jocurile de cuvinte sunt rediate din vârful buzelor, se accentuează o replică până ce intră în conștiința spectatorilor... Personajele sunt doar ușor persiflate, nu și

caricaturizate. Și asta e bine... Ele nu au nume, sunt exponentele unor categorii sociale și profesionale: Locatarul, Prietenul, Profesorul. Actorii le interpretează cu detașare și fină ironie. Profesorul are o conotație specială: este cel care predă, cel care convinge, cel care impune drept adevăr orice aberație. Este SECURISTUL de ieri. Este, de ce nu, exponentul mass-media de azi. Suntem în stare să credem orice ni s-ar arăta la televizor sau am citi într-un ziar, nu-i așa?... Naturaletă jocului celor trei artiști craioveni ne poartă într-o altfel de realitate. Ei spun atât de firesc orice absurditate, încât nu ne rămâne decât să râdem. Râdem scrâșnit, aducându-ne aminte de vremurile mai rele, când nu puteai vorbi decât cifrat... Râdem din toată inima de absurdul unor scene din spectacol. Sigur că tinerii nu vor trăi palierul mai profund al scriiturii, însă spectacolul își are rostul nu numai de a aminti, ci și de a deschide spiritul. Ironia și umorul negru există, din abundență, în spectacolul craiovean. Nu se trece, însă, măsura. Ritmul accelerat al reprezentației o face ușor digerabilă. Totuși, oricât de puține lucruri ai ști despre ceea ce a fost, nu se poate să nu remarci frustrările autorului, refulările sale într-o lume închisă, lipsită de libertate, în care balconul poate constitui unica scăpare. Producția craioveană, dincolo de a însemna o datorie onorată față de un mare dramaturg român, mai constituie și un gest de aducere-aminte, dar și un avertisment: e atât de ușor să ne pierdem libertatea de expresie, e atât de ușor să ne lăsăm cuprinși de frică și, mai ales, e atât de ușor să ne refugiem într-o lume ireală, marcată de nervozitate, iar unicul remediu ar putea fi (din nou) izolarea... Scenografia de o mare simplitate (un bar, o canapea, o chiuvetă amplasată în fundalul spațiului de joc, costume în culori banale, moarte) alimentează starea de anxietate, de platitudine, de închidere a oricărui orizont.

Teatrul Național „Marin Sorescu“ din Craiova – Există nervi de Marin Sorescu. Regia: Kincses Elemer. Scenografia: Labancz Klara. Cu: Ilie Gheorghe, Valentin Mihali, Alin Nicolae Poghirc, Dorina-Romanița Ionescu, Magda-Gina Călinoiu.

Ion JURCA ROVINA

Eva Braun într-un monolog al singurătății

Cunoscută actriță a Teatrului German din Timișoara, cu o remarcabilă apariție, de pildă, în Lola Blau (*Astăseară: Lola Blau* de Georg Kreisler), Tatiana Sessler a adus pe scenă un text neobișnuit (în premieră pe țară): **Fräulein Braun. Piesă pentru o actriță și un ciobănesc german** de Ulrich Hub. Adică, celebra Eva Braun, eroină de monodramă, într-un monolog al iubirii captive și al singurătății. Tatiana Sessler a descoperit cu vreo zece ani în urmă piesa (a cărei premieră absolută a avut loc în 1995) la un studiu în Germania, i-a fost subiect de licență la absolvirea facultății, iar acum programul lansat de teatru, „Rândul întâi“ (pentru promovarea tinerilor creatori), i-a favorizat aducerea ei pe scenă. Putem afirma că actrița, traversând etapele investigației și asimilării, a ajuns în faza unei creații scenice personale. Ea propune din start o subtilă detașare în timp, ea, actrița, devenind anume oglinda stărilor prin care a trecut progresiv eroina. Jucând-o, ne-o și explică